

Нов Български Университет

РЕФЕРАТ

върху

„Нещото”

(глава от книгата на Хайдегер
„Поезия, език, мисъл”)

Студент: Красимира Георгиева

Предмет: Философията на Хайдегер

Преподавател: Проф. Христо Тодоров

Курс: Философия IV

Фак. №: 81032

Технологичният напредък, на който е свидетел Хайдегер – появата на кино, радио и телевизия, и който скъсява време и разстояние, не ни прави по-близки, защото междучовешката близост и близко-поставеност във времето и пространството не съвпадат. На това раздвояване на понятието сме свидетели в ежедневието си, когато приближеното с помощта на технологиите, не ни е близко, а близки могат да ни бъдат неща и хора далеч от нас по време и пространство. Ако не употребим различни думи, с които да разграничим близкост от близкоставеност на предметите, а се придържаме към общото понятие „близък“, се натъкваме на противоречия от типа на: "Short distance is not in itself nearness, nor is great distance remoteness."¹(Heidegger, 1971)

Оставайки при тази дума „близост“, запазвайки нейната универсалност, губим значението ѝ изобщо, защото се налагат въпросите: "What is nearness if it fails to come about despite the reduction of the longest distances to the shortest intervals? What is nearness if it is even repelled by the restless abolition of distances" ² От тези въпроси в кашата следва да се забърка и противоположната на близостта – отдалечеността, защото съществуването/несъществуването се отнася до опозиционни двойки, а не до единици: "What is nearness if, along with its failure to appear, remoteness also remains absent?"³ Под формата на реторични въпроси, Хайдегер предлага, че изхода от дефинирането им е нещо отвъд⁴ тях и пита, коя е тази уни-форма, в която нещата нямат място изобщо. Поредицата от тези интуитивни въпроси и отговори ни извежда до сливането на близко и далечно в едно, като пак пита дали пък това сливане не е „по-неземно“, от всяко раздробяване на парчета: „Is not this merging of everything into the distanceless more unearthly than everything bursting apart?"⁵

Уточняването на липсата на „близост/близкост“ е само интродукция към проблема на есето. Както подсказва името, в него е разгледан проблема за „нешността на нещото“ (the thingness of the thing). От него научаваме, че преследвайки близостта, тя повече и пак ни убягва, защото най-близко ни е винаги нищото. Разполагаме само с предмети, но не и с тяхната предметност; с вещество, но не и с неговата вещественост. За да се разкрият те пред нас, е необходимо да разберем от къде нещото/предмета/веществото добиват своята нещност – от нищото. Тук Хайдегер прави едно скрито субстантивизиране на фона, на който разпознаваме нещото като съществуващо, придава същност на несъществуващото. Точно тази предметност на несъществуващото, според

¹ Краткото разстояние, по себе си не е близост. Нито пък далечните разстояния – отдалеченост. [този и всички преводи в този реферат от английски са мои - К.Г.]

² Какво е близост, ако нейната поява се проваля, въпреки скъсяването на най-дългите разстояния до най-кратки интервали? Какво е близост, ако е дори отблъсната от неспирното рушене на разстояния?

³ Какво е близост, ако заедно с провала на своята поява, отдалечеността също отсъства?

⁴ „Отвъдността“ се налага, тъй като в мисленето на Хайдегер дефиницията не може да бъде намерена посредством употребата на противоположното понятие, защото всяко отричане на нещо, остава обвързано със същото нещо на едно и също ниво: in his [Heidegger's] view, any merely oppositional movement remains trapped in the logic of what it opposes (QCT 61/GA5 217) for example, atheism remains implicated in the logic of theism—both claiming to know the unknowable); (THOMSON, 2015)

⁵ Не е ли това сливане на всичко в без-разстоянието по-неземно от всяко избухване/разпръскване/изригване/раздробяване на парчета?

Хайдегер, е убягнала на предходните философи и е довела до тоталната загуба на смисъл – нихилизма, който е следствие от умората да се търсят финални истини, които биват разочаровани и довеждат до определено тягостно състояние. Но вместо да извеждат до свобода (както ще предложи Ницше), довеждат до загуба на ценности и смисъл, делегирането на властта в ръцете на науката и нейните инструменти, които стават по-силни от човека.

Като начало на това феноменологическо изследване, към нещото, резпективно нищото, не можем да поставим хронологическото му минало на мотивите за неговото създаване. Примерът, който дава Хайдегер е с каната, която ние не можем да разберем като кана сама-по-себе-си, ако изхождаме от логиката, че кана е това което грънчарят изработва, защото *Self-support is what the making aims at.*⁶ Следователно, това че нещо е създадено, не е достатъчно да му придаде “нещност”. Въпреки стоенето на каната, привидно независима, върху своите основи, състояща се от стените, дъното и дръжката си, тя не е нещо реално независимо/ във вакуум, защото е изпълнена и обиколена от въздух. Разграничаването между: “Това е въздух” и “Това е кана” е единствено на базата на човешката употреба на каната, като средство за побиране на течност, която да измести въздуха. Тогава атомната бомба е само най-натрапчивия от всички постоянно наблюдавани примери на разпадане, унищожаване на “нещото”, поради игнорирането на нищото което го предшества: “*The bomb's explosion is only the grossest of all gross confirmations of the long-since-accomplished annihilation of the thing: the confirmation that the thing as a thing remains nil.*”⁷

Изводът, до който ни навежда Хайдегер е, че за да има “земно” (съществуващо) изобщо, то то е предшествано от неминуемо раздробяване на Уни-Формата - нищото, до форми в множествено число - неща. Тук Хайдегер ни предлага да слеем формата пространство до „безразстояние”, за да получим “неземното” обединение на началото, където, ако се придържаме към Кантовата терминология, отсъстват всякакви категории, камо ли противостоящи си понятия каквито са близо-далеч. Но макар и това раздробяване до противозначещи си прилагателни да е съвсем в реда на „земните” неща, човек продължава да се страхува от всеки разрив и разпад на общото. Като пример Хайдегер дава стихийната сила на атомната бомба и нейната способност да изличи всякакъв живот на планетата. Иронията, на която Хайдегер иска да ни обърне внимание е, че ние веднъж вече сме били свидетели на този разпад, за да продължаваме да се страхуваме от него – нищото се е проявило в нещо; най-лошото вече ние е застигнало – нямаме връзка с едното начало, не познаваме нищото.

Цялата история на западната цивилизация е обусловена от метафизика, която се занимава с вече съществуващото, като по този начин игнорира самото битие. Метафизиката, а и науката, са се “осакатили” до обективизиране на наличности. Това забелязване кара Хайдегер да направи нов прочит на западната

---

⁶ Само-поддържането е това към което изработването се стреми.

⁷ Експлозията на бомбата е само най-грубата от всички груби потвърждения на вече отдавна постигнатия нихилизъм на нещото: потвърдението, че нещото като нещо остава нула/нищо.

история и го амбицира да напише втори том "Нищо и Битие". Задачата е деконструкция на метафизиката като необходима крачка към познаване на битието, една иманентна логика без трансцендентни означаеми, без значения в себе си. Нейното дотогавашно развитие не можеше да не стигне до nihilизъм, защото дори развенчаването на платонизма от Ницше до "обърнат" платонизъм остава "завързано" в логиката на това, което отрича. Една след друга философските системи лишават от смисъл това което критикуват, изличавайки с тях и себе си до абсолютния финал – nihilизъм. "Противоотровата" на този патологичен за западния свят процес е заниманието със самото битие в неговата цялост от съществуващо плюс и основно несъществуващо. Разглеждането на едното разделно от другото е грешка, която води да заличаване на всякакво познание. Като науката не се третира като нещо различно от метафизиката, а по-скоро нейно следствие.

Въпреки това, при късният Хайдегер, се забелязва един вид оправдаване на философите за заниманията им било то с ейдоси, субстанции, модуси, априорни форми или диалектика. Причината е, че така е "избрало" самото битие: да се прояви за човека в различните епохи, чрез различни призми, различен прочит на себе си. Така даден голям философ се явява "портал" на битието през който, то идва и съществува за нас, подобно атрибути на "субстанцията" битие, които да подредят модусите в опита ни. Така битието чрез тях става за нас (изменената до наука метафизика противостои на поезията) но винаги през езика. В действителност, този текст на Хайдегер ми напомня на „За истината и лъжата в извънморален смисъл“ на Ницше където се показва арбитражното наименоване на нещата от света попадащи в обсега на нашия опит. Но това наименоване не е достатъчно да докаже независимостта на посочената едница спрямо заобикалящото я. Перифразирано отговорът на „Защо делим неделимото на части?“ би бил: „Ами, защото така ни изнася.“ Или поне аз така разбирам втората част.

Източници:

Heidegger, Martin. *Poetry, Language, Thought*. A. Hofstadter, trans. New York: Harper & Row, 1971

Thomson, Iain, "Heidegger's Aesthetics", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Fall 2015 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL =

<<https://plato.stanford.edu/archives/fall2015/entries/heidegger-aesthetics/>>.